

PÁZMÁNY

Pázmány Péter Katolikus Egyetem
Információs Technológiai és Bionikai Kar

Katolikus
Pedagógiai
Intézet

Középiskolai biológiatanárok szaktárgyi továbbképzése

2022. október 19.

A CSALÁDTERVEZÉS FONTOSSÁGA

2022. 10. 19.

Nagy Árpád

Középiskolai tanár

Családtervezés

Lecke felépítése

Nemi érés

Fogamzásgátlás

Családtervezés

Meddőség

Magzati szűrővizsgálatok

Nemi érés

- Biológiai érés → ← pszichikai érettség
- Öröm, szexualitás → ← fellelőség
- Szexuális nevelés → ← „peer group”
 - Ciklus-show®, Titkos küldetés®, Teenstar program
 - Házassági felkészítő → ← „safe sex”

Nemi érés

Nemzetközi és hazai felmérések alapján:

- 15 éves tanulók 21%-a (lányok 17%, fiúk 24%) számolt be arról, hogy már volt szexuális kapcsolata;
- A magyar fiatalok esetében jóval magasabbak voltak ezek az arányok (lányok 27%, fiúk 29%)
- A leggyakrabban használt **védekezési mód** az óvszer, a szexuális életet élő tanulók 14,2%-a viszont semmilyen módon nem védekezett

Nemi érés

- Nemzetközi kutatások tükrében Magyarországon volt a legnagyobb a 10–14 év közötti lányok terhességének aránya a 2011-es adatok alapján: ezer ilyen korú lányra 1,19 terhesség jutott, és ezek 60%-a terhességmegszakítással végződött.

Ismeretek	Szexuális életet él	Szexuális életet nem él	Összesen
	n (%) ²	n (%) ²	n (%) ²
Ismeri a sürgősségi fogamzásgátlást	284 (93,1)	316 (57,4)	600 (70,1)
Pontosan tudja, hogy védekezés nélküli szexuális kapcsolat esetén mennyi ideig érdemes bevenni a sürgősségi fogamzásgátló tablettát	174 (57,0)	137 (32,5)	311 (42,8)
Tudja, hogy az első szexuális aktus során is szükség van védekezésre	298 (97,7)	410 (95,3)	708 (96,3)
Teljesen vagy részben jól tudja, hogyan terjed a HPV	245 (81,4)	445 (85,6)	690 (84,0)
Tudja, hogy a gumi óvszer használata nem nyújt teljes védelmet a HPV ellen	76 (25,0)	188 (36,4)	264 (32,2)
Tudja, hogy a HPV-fertőzés kóros rákszűrési eredményt okozhat	63 (20,9)	130 (25,5)	193 (23,8)
Ismeri, hogy melyik citológiai eredmény a kóros	20 (6,6)	55 (11,8)	75 (9,8)

Forrás: A szexuális nevelésről orvosi szemmel a hazai adatok és a nemzetközi irányelvek tükrében, 2019.

Varga-Tóth Andrea dr. ■ Németh Gábor dr. ■ Paulik Edit dr.

Lecke
felépítése:
fogamzásgátlás

Gumióvszer

Fogamzásgátlótabletták

Abortusz (női/férfi felelősség)

Orvosilag javasolt terhesség
megszakítás

Fogamzásgátlás

- Történelmi háttér:
 - Knaus, Ogino: ciklus kutatások
 - Katolikus egyház:
 - XI. Piusz: Casti Connubii
 - VI. Pál: Humanae vitae
 - II János Pál: „a személyről és az emberi szexualitásról vallott két egymást kölcsönösen kizáró elképzelés”
- Természetes és mesterséges módszerek

Fogamzásgátlás

- A fogamzásgátlók elterjedésének és használatának kulturális, vallási és természetesen anyagi tényezői is vannak.
- A 2017-ben elvégzett 9 millió terhességmegszakítás csaknem felét 25 év alatti nők kérték.
- Ha az európai helyzetet nézzük, akkor kiderül, hogy Magyarország az egyik leginkább elmaradott ország a fogamzásgátlás területén.

A FOGAMZÁSGÁTLÓ MÓDSZEREK SIKERTELENSÉGI ARÁNYA

**Védekezés
nélküli szex**

85%

Rézgyöngy

Hogyan hat?
**megakadályozza
a megtermékenyítést**

Gyakoriság
5 évente

átlagos használat
mellett

0.2%

körültekintő
használat mellett

0.2%

Réz spirál

Hogyan hat?
**A beágyazódás
megakadályozása**

Gyakoriság
5 évente (ajánlott)

átlagos használat
mellett

0.8%

körültekintő
használat mellett

0.6%

Injekció

Hogyan hat?
**a peteérés
elmarad**

Gyakoriság
3 havonta

körültekintő
használat mellett

0.3%

HORMONÁLIS

Hüvelygyűrű

Hogyan hat?
A peteérés elmarad

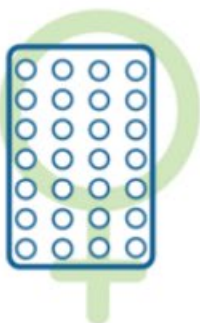
Gyakoriság
21 napig, 7 nap szünet

átlagos használat mellett

8%

körültekintő használat mellett

0,1-0,3%

KOMBINÁLT Fogamzásgátló tabletta

Hogyan hat?
A peteérés elmarad

Gyakoriság
21+7, 22+6, 24+4 naponta, stb.

átlagos használat mellett

8%

körültekintő használat mellett

0,1-0,3%

Esemény utáni tabletta

Hogyan hat?
Az ovuláció, illetve a beágyazódás megakadályozása

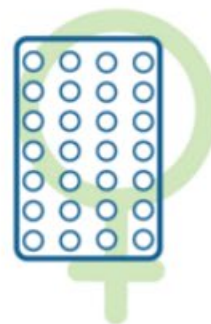
Gyakoriság
Sürgősségi

átlagos használat mellett

nincs érték

körültekintő használat mellett

nincs érték

EGYKOMPONENSŰ Fogamzásgátló tabletta

Hogyan hat?
A peteérés elmarad

Gyakoriság
Naponta

átlagos használat mellett

8%

körültekintő használat mellett

0,17-0,3%

Hormonális spirál

Hogyan hat?
A peteérés elmarad

Gyakoriság
3-7 évente

átlagos használat mellett

0.2%

körültekintő használat mellett

0.2%

BARRIER

Kémiai barrierék (SPERMICID GÉLEK, ZSELÉK, HABOK)

Hogyan hat?
spermaölő hatás

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

29%

körültekintő
használat mellett

18%

Pesszárium (NŐKNÉL, AKIK MÁR SZÜLTEK)

Hogyan hat?
**megakadályozza
a spermiumok
hüvelybe kerülését**

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

36%

körültekintő
használat mellett

26%

Méhszájsapka

Hogyan hat?
**megakadályozza
a spermiumok
hüvelybe kerülését**

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

8%

körültekintő
használat mellett

4%

Női óvszer

Hogyan hat?
**megakadályozza
a spermiumok
hüvelybe kerülését**

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

25%

körültekintő
használat mellett

5%

Pesszárium (NŐKNÉL, AKIK MÉG NEM SZÜLTEK)

Hogyan hat?
**megakadályozza
a spermiumok
hüvelybe kerülését**

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

19%

körültekintő
használat mellett

9%

Gumióvszer

Hogyan hat?
**megakadályozza
a spermiumok
hüvelybe kerülését**

Gyakoriság
minden közösülés előtt

átlagos használat
mellett

15%

körültekintő
használat mellett

2%

TERMÉKENYSÉG MEGFIGYELÉSÉN ALAPULÓ ÉS VISELKEDÉS

Naptár módszer

Hogyan hat?
a termékeny napok meghatározása

Gyakoriság
naponta

átlagos használat mellett

–

körültekintő használat mellett

9%

Méhnyaknyák megfigyelése

Hogyan hat?
a termékeny napok meghatározás

Gyakoriság
naponta

átlagos használat mellett

–

körültekintő használat mellett

2%

LAM (LAKTÁCIÓS AMENORRHEA)

Hogyan hat?
szojtatás a menstruáció visszatéréséig

Gyakoriság
a szülés utáni első 6 hónapban

átlagos használat mellett

2%

körültekintő használat mellett

0,5%

Megszakításos közösülés

Hogyan hat?
megakadályozza a spermiumok hüvelybe kerülését

Gyakoriság
minden közösülésnél

átlagos használat mellett

27%

körültekintő használat mellett

4%

VÉGLEGES

Női sterilizáció

Hogyan hat?
meddővé válás

Gyakoriság
egyszer

átlagos használat
mellett

0,5%

körültekintő
használat mellett

0,5%

Vaszeztómia

Hogyan hat?
meddővé válás

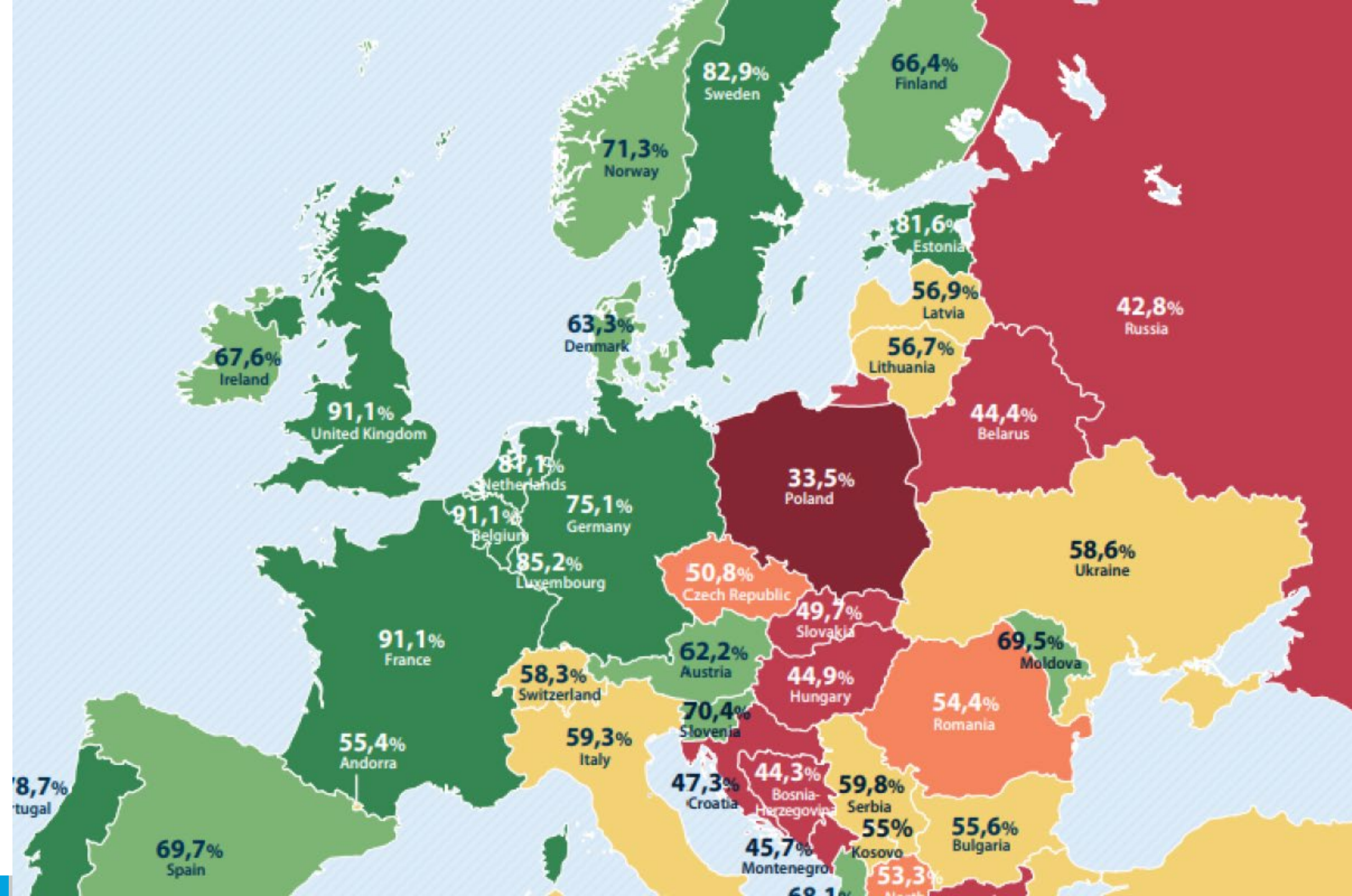
Gyakoriság
egyszer

átlagos használat
mellett

0.15%

körültekintő
használat mellett

0.1%

MAGYARORSZÁG

ÓVSZER

26%

MEGSZAKÍTÁSOS
KÖZÖSÜLÉS

22%

TABLETTA

22%

HÜVELYGYŰRŰ

4%

Lecke felépítése: Családtervezés

Ha nem „jön” a
gyerek...

Alkalmassági
vizsgálatok

Felkészülte vagyok-e,
felelősség:

érzelmi
értelmi
anyagi

$$\text{Pearl-Index} = \frac{\text{Number of Pregnancies} \cdot 12}{\text{Number of Women} \cdot \text{Number of Months}} \cdot 100$$

Pearl-index

- A Pearl-index, még a hibaszázalékot beleszámolva is, háromszor hatékonyabb, mint a fogamzásgátló tabletta.

Ma Magyarországon három módszer van jelen, melyet a Katolikus Egyház alkalmasnak talál a családalapítás hathatós tervezésére.

**Billings-
módszer**

**Sensiplan
módszer**

**Creighton-
módszer és a
NaPro
technológia**

Billings-módszer

- Dr. John Billings
- a női ciklus során milyen változások vannak a méhnyaki nyákban.

Creighton-módszer a NaPro technológia

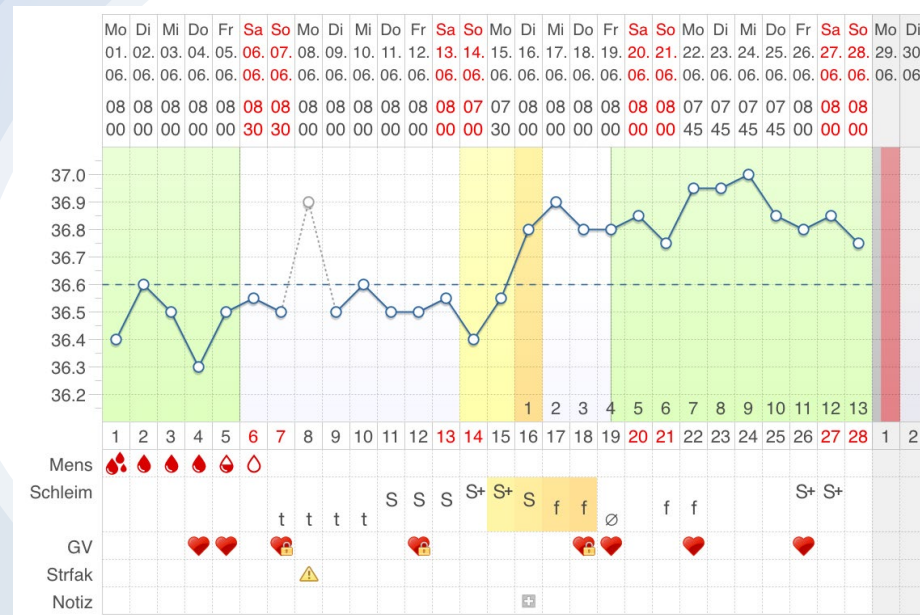
- Ez a módszer a részletes nyákmegfigyelésből áll, mely már a fent leírt módon segíti a tudatos családtervezést.

Sensiplan módszer

- Hőmérőzéses módszer**

A módszere a mai magyar köznyelvben TCST -ként terjedt el (Természetes CsaládTervezés).

Alapja a Billings-módszer nyák (tüneti) megfigyelése és az ébredési testhőmérséklet mérése.

Lecke felépítése:
Magzati
szűrővizsgálatok

Koraszülés

Vetélés

100 ÉLVESZÜLETÉSRE 40 ABORTUSZ JUT

**A 19 ÉVESNÉL FIATALABB LÁNYOKNÁL
MINDEN 2. TERHESSÉG ABORTUSSZAL VÉGZŐDIK**

A KOMBINÁLT FOGAMZÁSGÁTLÓ TABLETTÁK NEM AJÁNLOTTAK A KÖVETKEZŐ ESETEKBEN

(A FELSOROLÁS NEM TELJES)

trombózisra
való hajlam

SLE
(autoimmun betegség)

cukorbetegség

35 év feletti,
dohányzó nők

érzékenység az
összetevővel szemben
(pl. laktóz)

rákos
megbetegedések

bizonyos
májbetegségek

magas
vérnyomás

Meddőség

- 42 éve
- 6 millió ember
- **asszisztált reprodukciós eljárások valamennyi formája, így a lombik is, ellentétes a Katolikus Egyház tanításaival**
- ***Schaffler Orsolya: Gyermekáldás természetesen***
- A katolikus Egyház tanítása szerint az embrió már a fogantatástól emberi méltósággal rendelkezik, ezzel összeegyeztethetetlen az anya testén kívül történő megtermékenyítés.

Meddőség

- a női hormonpótló kezelések,
- a spermiumok számának növelése
- a petevezetékek átjárhatatlanságának megszüntetése.
- pszichoterápiás kezelés fogja meghozni a várt eredményt.

Meddőség okai

- menstruációs ciklus zavarok (ovuláció eltolódása),
- hormonális eltérések,
- a spermiumokkal kapcsolatos problémák,
- anatómiai diszfunkció (pl.: petevezeték hiány),
- endometriózis,
- a vetélés,
- a koraszülés,
- lelki okok

Legelterjedtebb asszisztált reprodukciós módszerek

- IVF: in vitro fertilisatio
- ET: embryotransfer
 - Kryo-ET Fagyasztott embrió beültetése
- FIVET: fertilisatio in vitro és embryotransfer,
- Extrakorporális megtermékenyítés

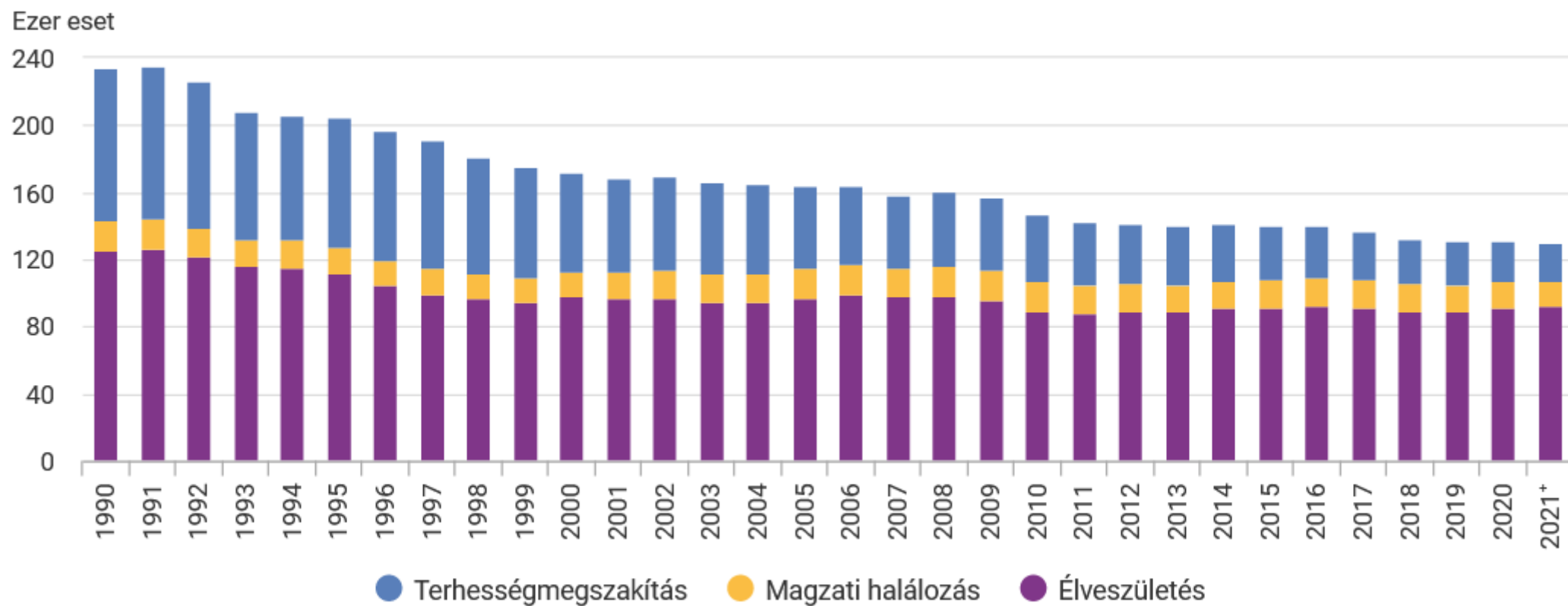
KSH adatok - nem kívánt terhességek

- 2001-es adatok szerint a 45 éves és fiatalabb nők mindössze 1,4, míg az 50 éves és fiatalabb férfiak 2,4%-a tartotta ideálisnak a gyermektelenséget. Ugyanakkor a nők 6, a férfiak 10%-a állította, hogy nem kíván gyermeket vállalni.

22.1.1.14. Ezer megfelelő korú nőre jutó terhességmegszakítás

Év	15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	15–49 együtt
	éves						
1980	25,7	38,5	44,1	44,7	37,4	11,1	31,4
1990	30,3	51,2	53,9	50,1	41,0	11,9	35,6
2001	19,7	34,7	35,5	32,6	23,7	4,5	22,2
2002	19,9	34,4	35,2	32,3	24,1	4,3	22,2
2003	19,5	32,5	32,9	31,2	24,0	4,2	21,5
2004	19,2	32,2	32,7	29,8	23,2	4,4	21,2
2005	18,1	29,3	29,4	28,2	22,0	4,3	19,9
2006	17,4	27,8	28,0	26,8	21,0	4,2	19,1
2007	16,8	26,6	26,3	24,9	20,3	4,1	18,2
2008	17,2	27,7	26,0	24,9	20,0	4,4	18,4
2009	17,4	26,9	25,6	24,6	19,7	4,4	18,0
2010	16,6	25,6	24,5	22,6	18,4	4,4	16,9
2011	16,1	25,0	22,8	21,3	18,3	4,1	16,1
2012	15,5	23,7	24,1	20,6	16,9	4,0	15,4
2013	16,3	24,0	23,3	19,8	15,8	3,8	15,0
2014	16,4	23,3	22,0	18,5	14,5	3,6	14,1
2015	16,3	23,1	21,3	17,8	13,8	3,4	13,5
2016	16,1	23,7	20,8	18,0	13,5	3,3	13,3
2017	15,5	23,2	19,9	17,4	12,3	3,1	12,6
2018	14,6	22,9	19,5	16,1	11,8	2,9	12,0
2019	14,1	23,1	18,9	15,6	11,2	2,6	11,6
2020	12,5	22,7	18,1	14,3	10,6	2,4	10,8
2021	11,1	21,0	17,4	13,9	9,7	2,0	10,0

A szülészeti események alakulása

* Előzetes adat.

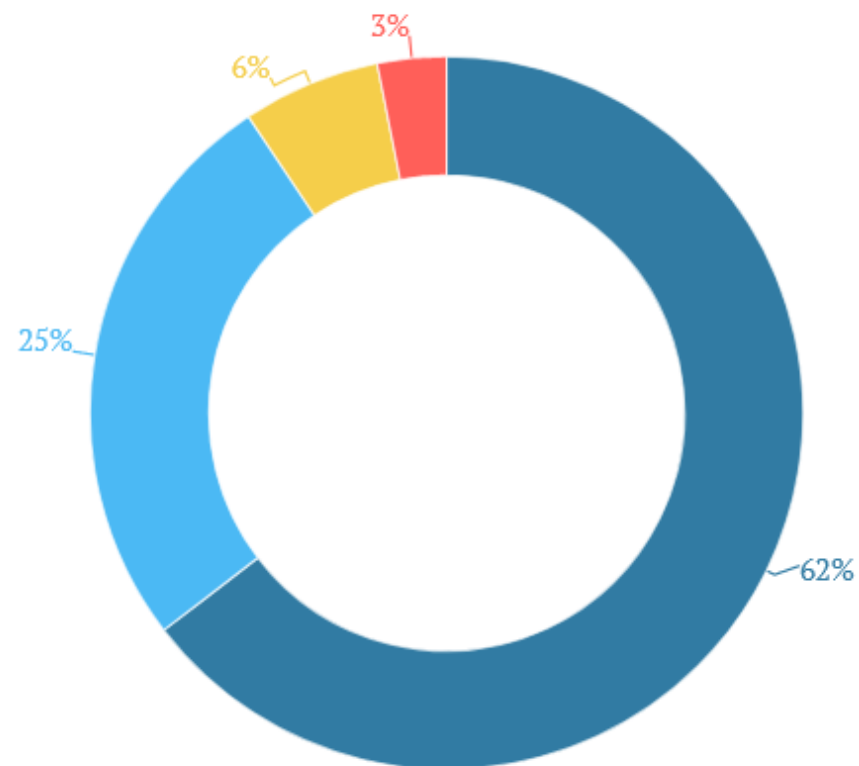
Katolikus Egyház Katekizmusa

- Azok a technikák, amelyek a házaspár számára idegen, harmadik személy bevonásával... Megsértik a "házastársak kizárólagos jogát, hogy kizárólag a másik által váljanak apává és anyává".
- Amennyiben a házaspáron belül kerül sor e technikák gyakorlására (homológ mesterséges megtermékenyítés és beültetés), talán kevésbé elvetendő, de erkölcsileg változatlanul elfogadhatatlanok maradnak, mert szétválasztják a nemi aktust az élet továbbadásának aktusától.
- Forrás: <https://archiv.katolikus.hu/kek/kek02331.html#N52>

Lombikbébi program etikai kérdései

- Az embrió jogi státusza
- Petesejt adományozás
- Lefagyasztott petesejtek utóélete – 10 éve
- Magzatkísérletek

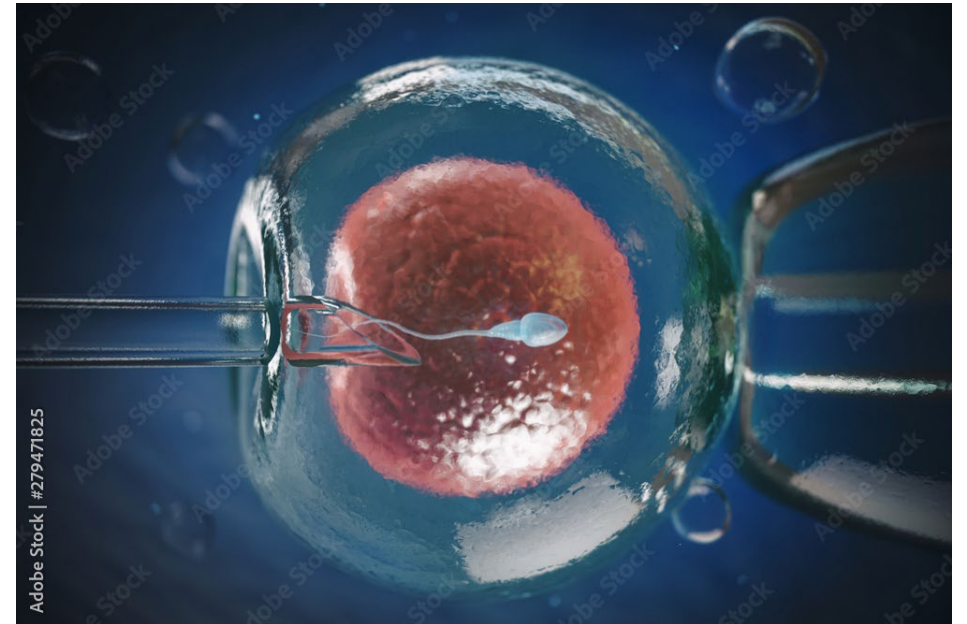
Egyetért azzal a hazai gyakorlattal, hogy lombikbébi programon belül születhessenek gyerekek?

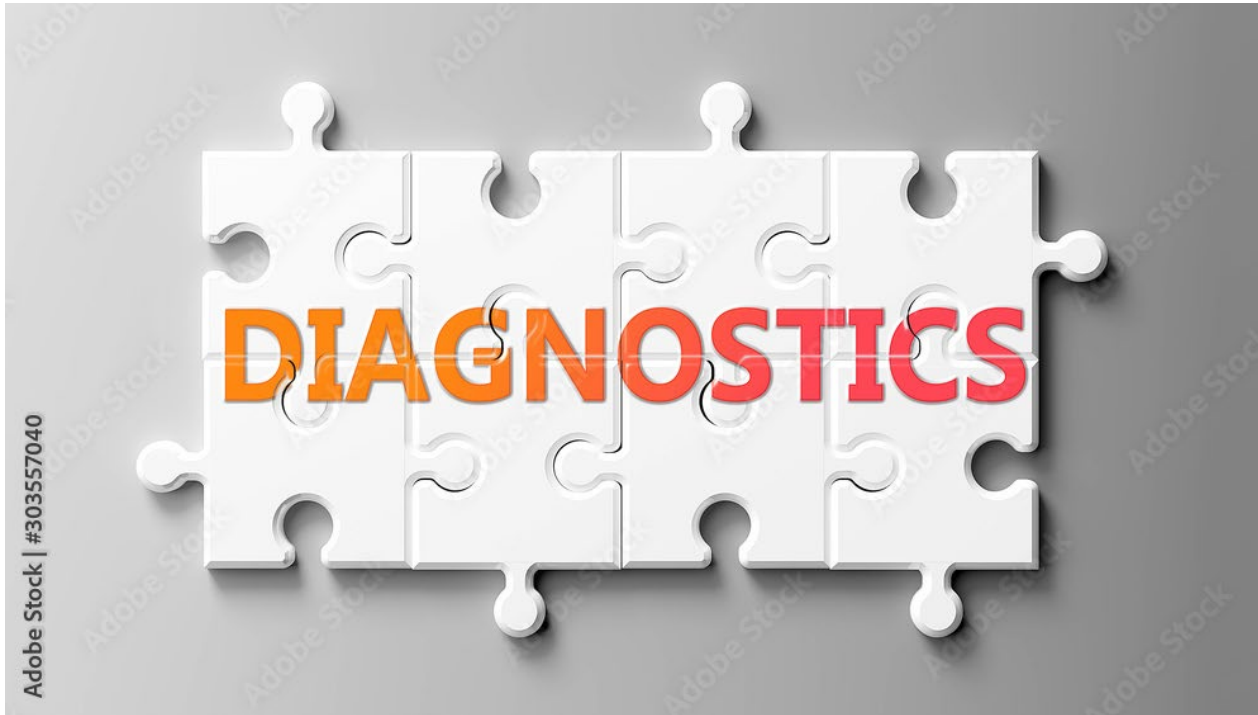
● Egyetért ● Inkább egyetért ● Inkább nem ért egyet ● Nem ért egyet

Inszemináció

- AIH - Artificial Insemination by Husband
- AID - Artificial Insemination by Donor

Magzati szűrővizsgálatok

- Preimplantációs diagnosztika – PID
- Prenatalis diagnosztika - PND

Szakirodalmi tájékoztató

- <https://cikluskovetes.hu/modszerek/>
- <https://csaladtervezo.hu/>
- <https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-kozneveles/teenstar>

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

2022. 10. 19.

narpad@sztorsolya.hu